Föstudaginn 7. desbr. 1923.

Nr. 26/1923. **Lögreglustjóri Reykjavíkur f. h. ríkissjóðs** (Jón Ásbjörnsosn)
gegn
Bernhard Petersen
(M. Guðmundsson),

útaf skatti af atvinnutekjum stefnda.

Úrskurður fógetarjettar Reykjavíkur 30. jan. 1923: Hin framkomnu mótmæli verða tekin til greina og á lögtaksgjörðin ekki fram að ganga.

Dómur hæstarjettar.

Í skattframtali sínu fyrir árið 1921 taldi stefndi til frádráttar atvinnutekjum sínum meðal annars sinn hluta af tapi á útgerð m/b »Sjömöen« kr. 15496,15, er stefndi hafði gert út í fjelagi við tvo nafngreinda menn, en hvorki skattstjóri eða yfirskattanefnd, er stefndi síðar kærði skatt sinn fyrir, tók þennan frádrátt til greina. Mótmælir áfrýjandi því hjer fyrir rjettinum, að stefndi hafi árið 1921 tapað nokkru verulegu á útgerð skipsins, og byggir hann þessi mótmæli sín á því, að skipið hafi ekki verið gert út nefnt ár, en gagnvart þessu hefir því ómótmælt verið haldið fram hjer fyrir rjettinum, að skip þetta, er gert var út frá Noregi til selveiða norður í Íshafi, hafi komið inn til útgerðarhafnar þar af veiðum um áramótin 1920—1921, hafi það að vísu atvikast svo, að skipið hafi ekki farið út á veiðar aftur, en þar sem það upprunalega hafi verið tilætlun eigendanna að halda því úti á veiðum árið 1921, hafi skipshöfnin ekki verið lögskráð úr skiprúmi fyr en í maí nefnt ár og skip-

stjóri og vjelstjóri ekki farið af skipinu fyr en seint á árinu; við alt þetta hafi fallið mikil útgjöld á útgerð skipsins svo sem til mannahalds, viðhalds, vátryggingar, vaxta o. fl., og hefir stefndi lagt fram í málinu vottorð frá hinni íslensku deild »Central-anstalten for Revision og Driftsorganisation« dags. 9. f. m. um að stofnunin hafi sannprófað, að stefndi hafi beðið tap á útgerð skipsins 1921 að minsta kosti kr 11493,94. Þar sem vottorð þetta er gefið af sjerfróðum mönnum í þessu efni eftir rannsókn á bókum útgerðarinnar og fylgiskjölum og forstjóri stofnunarinnar og skrifstofustjóri hafa staðfest vottorð þetta fyrir rjetti, verður að telja það eftir atvikum nægilega sannað, að tap stefnda á umræddri útgerð nefnt ár hafi numið þessari upphæð, og hefir stefndi þá rjett til þess að nefnd upphæð verði dregin frá atvinnutekjum hans svo sem þær eru ákveðnar af skattstjóra kr. 43879,15 og er hin rjetta upphæð tekna hans þá kr. 32385,21.

Í annan stað er ágreiningur milli málsaðila um það, hvort skattstjóri hafi haft heimild til þess að gera stefnda að greiða viðbótar eða aukaskatt samkvæmt 44. gr. tekjuskattslaganna vegna þess að hann hafi vanrækt að gefa skattstjóra lögboðna framtalsskýrslu í tæka tíð, en um þetta atriði verður rjetturinn að vera fógetanum sammála að ekki hafi legið fyrir þau skilyrði, er lögin krefjast, til þess að þessi viðurlög yrðu lögð á stefnda.

Eftir því sem að framan segir ber stefnda að greiða tekjuskatt af kr. 32350,00, og nemur skatturinn af þessari upphæð kr. 2842,00, í eignarskatt á hann að greiða kr. 4,90 eða samtals kr. 2846,90. Upp í þetta hefir hann þegar greitt kr. 2383,45 og á hann þannig ógreiddar kr. 463,45 og ber sam-

kvæmt kröfu áfrýjanda að leggja fyrir fógetann að framkvæma lögtak hjá stefnda fyrir þessari upphæð.

Eftir atvikum þykir rjett að málskostnaður fyrir hæstarjetti falli niður.

Því dæmist rjett vera:

Hinn áfrýjaði lögtaksúrskurður skal úr gildi feldur að því leyti að fógetanum ber að framkvæma lögtak hjá stefnda, Bernhard Petersen, fyrir ógreiddum eftirstöðvum af tekju- og eignarskatti hans 1922, 463 kr. 45 aur.

Málskostnaður fyrir hæstarjetti fellur niður.

Forsendur hins áfrýjaða úrskurðar hljóða svo:

Við ákvörðun tekju- og eignaskatts árið 1922 gat gjörðarþoli Bernhard Petersen kaupmaður hjer í bæ ekki talið fram tekjur sínar fyrir þann tíma, sem getur í lögum nr. 74, 24. júní 1921; vegna þess að bókhald hans var ekki í nægilegri reglu til að hann gæti gefið ábyggilegt tekju- og eignaframtal. Var honum því áætlaður skattur af skattstjóra. 6. júní s. l. hafði gjörðarþoli komið bókhaldi sínu í lag og sendi þá yfirlit yfir tekjur sínar og eignir til skattstjóra, og með brjefi skattstjóra dags. í júní s. á. er honum tilkynt, að skattur hafi verið reiknaður út að nýju samkvæmt skattframtali hans og beri honum að greiða í tekju- og eignaskatt kr. 5739,40. Er skattur þessi *tekjuskattur* af kr. 43879,15 + 25 % af þeirri upphæð eftir 44. gr. laganna kr. 10969,00 eða alls af kr. 54848,15, sem verður alls kr. 5732,00 og *eignaskattur* af kr. 9998,00 + 25 % af þeirri upphæð eftir sömu lagagrein kr. 12485,00, sem verður alls kr. 7.40 í eignaskatt.

Gjörðarþoli hefir mótmælt því, að honum beri að greiða meira en kr. 2383,45 í tekju- og eignaskatt, þar sem óheimilt sje að refsa sjer eftir 44. gr. tekjuskattslaganna, úr því hann hafi ekki fengið brjeflega tilkynningu þá, er krafist er í greininni sem skilyrðis fyrir refsiskatti, og að frá tekjum sínum beri að

draga á árinu tap, að upphæð kr. 15496,15, sem hann hafi tapað á útgerð, sem hann hafi rekið á árinu með fullri ábyrgð í fjelagi við 2 aðra nafngreinda menn.

Hann hefir kært yfir skatti sínum til yfirskattanefndar en enga leiðrjettingu fengið. Síðan hefir hann greitt upp í skattinn kr. 2383,45, og hefir lögreglustjórinn því krafist lögtaks hjá gjörðarþola fyrir afganginum kr. 3355,95 ásamt kostnaði við lögtakið og eftirfarandi uppboð, en framgangi gjörðarinnar er mótmælt af gjörðarþola.

Hvað viðvíkur frádrætti gjörðarþola á tapi því, er hann hafði af útgerð á árinu og skattstjóri og yfirskattanefnd hafa ekki tekið til greina, er það að segja, að fógetarjetturinn verður að telja það eðlilegt og í samræmi við tekjuskattslögin, að maður, sem rekur tvær atvinnugreinir, þar sem önnur hefir tap í för með sjer en hin ágóða á sama ári, megi draga tapið á annari atvinnugreininni frá gróðanum á hinni, er hann gefur upp tekjur sínar til skatts, á sama hátt og honum ber að greiða skatt af tekjum þeim samanlögðum, sem báðar atvinnugreinarnar gefa af sjer, ef vel gengur, enda verður ekki betur sjeð, af eftirriti af brjefi frá fjármálaráðuneytinu til skattstjóra dags. 24. maí f. á., sem lagt hefir verið fram í málinu, en að bæði þessi stjórnarvöld sjeu þeirrar skoðunar að skattalögin heimili þetta.

Því hefir ekki af hálfu gjörðarbeiðanda verið nægilega mótmælt, að gjörðarþoli hafi á árinu 1921 tapað á útgerð, er hann rak sjálfur (þótt í fjelagi við 2 aðra nafngreinda menn væri) og bar fulla ábyrgð á, kr. 15496,15 og engin grein verið gjörð fyrir því, hvers vegna honum var synjað um frádrátt á tapi þessu frá skattskyldum tekjum hans sama ár.

Fógetarjetturinn verður nú að vera þeirrar skoðunar, að ágreiningurinn í þessu máli um það, hvort gjörðarþoli hafi átt rjett á að draga umrætt tap frá skattskyldum tekjum sínum, heyri undir úrlausn dómstólanna, en sje ekki um mat, sem yfirskattanefnd hefir fullnaðarúrskurðarvald um eftir greindum lögum, úr því telja verður in confesso, að tapið sje beðið á árinu 1921. Þar sem fógetarjetturinn ennfremur, eins og að framan greinir, verður að vera gjörðarþola samdóma um það, að hann hafi átt rjett á frádrættinum, verður að taka til greina mótmæli hans gegn framgangi gjörðar þessarar, að því er snertir skattauka þann, er af því leiðir að upphæðin er ekki dregin frá skattskyldum tekjum hans.

Um hitt atriðið, þar sem viðbótarskattur er lagður á gjörðarþola fyrir að láta hjá líða að gefa upp tekjur sínar, er svipuðu máli að gegna, því þar sem hjer er um refsing að ræða, hlýtur það að heyra undir úrskurðarvald dómstólanna, hvort framkvæmdarvaldið (skattanefndin) hafi uppfylt skilyrði þau, sem lögin krefjast til þess að þessi refsing sje lögð á mann.

Eftir fyrnefndri lagagrein er það skilyrði fyrir því að leggja megi viðbótarskatt á mann, að hann hafi vanrækt að gefa lögboðna framtalsskýrslu *og* að hann hafi ekki bætt úr þessari vanrækslu innan 5 daga frá því er skattanefnd (skattstjóri) sendir honum *brjeflega áminningu um það*. Á þessari reglu laganna gjörir kgl. tilskipun útgefin 1. apríl f. á. þá breytingu, að því er Reykjavík snertir, að nægilegt sje í Reykjavík að birta þesskonar áskorun í dagblöðunum, en ekki þurfi brjeflega áminningu til hvers einstaks manns. Því hefir verið haldið fram af gjörðarþola og því ekki verið sjerstaklega mótmælt, að hann hafi enga brjeflega áskorun fengið, en skattstjóri hafi í trausti til þess, að fjármanskráð tilskipun hefði hlotið undirskrift konungs, sett áskorun í dagblöðin hjer síðustu daga marsmánaðar til manna um að gefa upp tekjur sínar.

En þar sem eins og að framan segir reglur 44. gr. giltu hjer til 1. apríl að minsta kosti, verður slík auglýsing í mars ekki talin geta hafa haft þær verkanir, sem henni er ætlað að hafa eftir að tilskipunin gekk í gildi.

Úrslit máls þessa hjer fyrir fógetarjettinum verða því þau, að mótmæli gjörðarþola gegn framgangi gjörðarinnar verða tekin til greina að öllu leyti.